

Complexnummer: 513620

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Complexnaam

St.Ursula

Aantal complexonderdelen

2

Monumentnummers van complexonderdelen

513621, 513622

Woonplaats

It Heidenskip

Gemeente

Súdwest-Fryslân

Provincie

Fryslân

Locatie van het hoofdobject

Ursuladyk 3, 8724 HR te It Heidenskip

Complexomschrijving

Inleiding

Het BOERDERIJCOMPLEX "St. Ursula", is gebouwd in 1884 in een Ambachtelijk-traditionele stijl door aannemer Wielinga uit Idskenhuisen, in opdracht van dhr. Poppe Popkes uit Balk, ter vervanging van een oudere boerderij die dat zelfde jaar afgebroken werd. Het complex ligt op het Workumer veld, bij de Ursulapolder, ten noorden van de Ursulapoel, tussen de Heidenskipstervaart en de Oude Heidenskipstervaart. De meeste polders in dit gebied zijn tussen 1823 en 1870 in cultuur gebracht. De Ursuladijk dateert van 1909. Het complex bestaat uit een STELPBOERDERIJ, een zogenaamd ZOMERHUISJE (dat ingedeeld was in een stierenhok, een kaashok en een keukendeel) en, rechts van de boerderij, twee betonnen TOEGANGSPALEN met het opschrift "Sint-Ursula" die de toegang tot het complex markeren.

Het koetshuis aan het einde van het pad, achter de boerderij, is verbouwd tot garage. Zowel het koetshuis als het oude varkenshok, ten zuidoosten van de boerderij, komen niet in aanmerking voor bescherming van rijkswege vanwege te geringe waarde.

Waardering

Het boerderijcomplex "St. Ursula", aan de Ursuladijk te Workum bij het buurtschap 't Heidenskip, bestaande uit een stelpboerderij, een "zomerhuisje" en een toegangshek, is van algemeen cultuurhistorisch en architectonisch belang:

- als bijzondere uitdrukking van een sociaal-economische ontwikkeling die is verbonden met de drooglegging van de polder;

---

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

- vanwege de esthetische kwaliteiten van het ontwerp;
- vanwege de ornamentiek;
- vanwege de bijzondere samenhang tussen exterieur en interieur;
- vanwege de situering, verbonden met de ontwikkeling van de streek;
- voor het aanzien van de streek;
- vanwege de architectonische kwaliteit van de samenstellende onderdelen;
- in relatie tot de structurele en visuele gaafheid van de landschappelijke omgeving.

---

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 513621

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	13 oktober 1999
Kadaster deel/nr	82668/196

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
It Heidenskip	Súdwest-Fryslân	Fryslân

<i>Locatiennaam</i>	<i>Locatieomschrijving</i>
It Heidenskip	'tHeidenskip

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Workum	H			578

Omschrijving**

Inleiding

De stelpBOERDERIJ "St. Ursula" ligt aan de Ursuladijk, aan de zuidzijde van de weg en is naar het noorden georiënteerd; twee TOEGANGSPALEN van Wormerse steen met de naam van de boerderij markeren het pad naar het erf. De boerderij is in 1884 in Ambachtelijk-traditionele stijl gebouwd door aannemer Kl. Wielinga uit Idskenuizen (St. Nicolaasga), in opdracht van dhr. Poppe Popkes, ter vervanging van een oudere boerderij die kort daarvoor was afgebroken. De grote, hoge melkkelder aan de koele noordoostzijde van het voorhuis is typerend voor de boerderij-bouw uit de tijd van de overgang van de zuivelbereiding van de boerderij naar de fabriek.

Omschrijving

De boerderij heeft een rechthoekige plattegrond en wordt gedekt door een schilddak met twee schoorstenen met borden. Op het voorste deel liggen zwarte geglazuurde Hollandse pannen, op het schuurgedeelte rode Hollandse pannen. De boerderij is in bruine baksteen opgetrokken; voor de decoratieve elementen zijn gele bakstenen gebruikt. Een plint van gele baksteen markeert de aanzet van de gevels, een vrij hoog hoofdgestel met klossen vormt de overgang naar de dakschilden van het voorhuisgedeelte. De voorgevel wordt symmetrisch gedeeld door een imposant maar ondiep middenrisaliet, dat drie vensters breed is. Het middenrisaliet is twee bouwlagen hoog en wordt gedekt door een ondiep zadeldak met gesneden windveer. Geblokte "lijsten" van gele baksteen markeren de hoeken van het middenrisaliet. Op de eerste en tweede bouwlaag zijn drie licht gebogen T-vensters geplaatst met strekken van gele baksteen. De geveltop heeft enig decoratief metselwerk.

Ten westen van het middenrisaliet zitten drie licht gebogen T-vensters met gemetselde strekken; ten oosten ervan drie kleine, licht

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

gebogen melkkelder-ramen met T-indeling en zesruits bovenlicht met daarboven drie houten luiken met gemetselde strekken. Geblokte "lijsten" van gele baksteen markeren de hoeken van de voorgevel.

In de oostelijke zijgevel zitten, van voor naar achter, twee licht gebogen T-vensters met zesruits bovenlicht, een houten voordeur met onderpaneel en gietijzeren sierrooster, en twee T-vensters; in het schuurgedeelte zitten een deur en zestienruits stalvensters met ijzeren roedenverdeling. In de westelijke zijgevel zitten twee licht gebogen T-vensters met gemetselde strekken, een houten deur, en in het stalgedeelte een houten staldeur en zesruitsvensters met ijzeren roedenverdeling. De achtergevel -die aan weerszijden begrensd wordt door gemetselde, geblokte 'hoeklijsten' - is van links naar rechts voorzien van een hoge inrijdeur met meerruits bovenlicht, ijzeren stalvensters en een houten lage inrijdeur. Naast deze deur is een bakstenen toilet, een "húske", uitgebouwd.

Het INTERIEUR is grotendeels origineel, zowel qua structuur als qua inrichting. De voordeur leidt naar de lange witbetegelde gang, die het woongedeelte van het stalgedeelte scheidt. Rechts, op het noordoosten, bevindt zich de oude, grote melkkelder met bakstenen trog-gewelfjes, die voor de bereiding van kaas en boter werd gebruikt. Daarnaast ligt een grote kamer met betegelde wanden van Makkumer makelij. In deze kamer zijn onder andere het balkenplafond, de houten vloer, de vensterbanken en de kasten met alkoof origineel; in het vertrek op het noordwesten onder andere de kastenwanden, het balkenplafond, de schouw met imitatie-marmer-motieven en spiegel, de bedsteden en de betegelde wanden. De schuur met Hollandse stal, hooitas en een gedeelte voor kleinvee, is niet meer als zodanig in gebruik maar is qua indeling nog origineel.

Waardering

De stelpboerderij St. Ursula uit 1884 is van algemeen cultuurhistorisch en architectuurhistorisch belang:

- als bijzondere uitdrukking van een culturele en sociaal-economische ontwikkeling;
- vanwege de hoogwaardige esthetische kwaliteiten;
- vanwege de ornamentiek;
- vanwege de samenhang tussen het exterieur en de interieuronderdelen;
- als hoofdonderdeel van een complex dat cultuurhistorisch van nationaal belang is;
- vanwege de situering, verbonden met de historische en sociaal-economische ontwikkeling van de streek;
- voor het aanzien van de streek;
- vanwege de architectonische gaafheid van het exterieur en het interieur;
- in relatie tot de structurele en visuele gaafheid van de landschappelijke omgeving.

Hoofdcategorie

Boerderijen, molens en bedrijven

Subcategorie

Boerderij (M)

Functie

Boerderij(M1)

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 513622

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	13 oktober 1999
Kadaster deel/nr	82668/176

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
It Heidenskip	Súdwest-Fryslân	Fryslân

<i>Locatiennaam</i>	<i>Locatieomschrijving</i>
It Heidenskip	't Heidenskip

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartemen aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Workum	H			578

*Omschrijving***

Inleiding

Het ZOMERHUIS, gebouwd in 1884 bij het complex van de stelpboerderij "St. Ursula", ligt ten oosten van de boerderij, tussen de boerderij en het toegangspad. Het is in een Ambachtelijke-traditionele stijl opgetrokken vermoedelijk door aannemer Kl. Wielinga uit Idskenhuzen, die ook de boerderij bouwde. Het zomerhuis omvat drie gedeeltes, die van noord naar zuid in gebruik waren als keuken, kaashok en stierenhok.

Omschrijving

Het zomerhuis heeft een lange, rechthoekige plattegrond, wordt gedekt door een zadeldak van rode gegolfde Friese pannen en is uit bruine baksteen opgetrokken. Voor de decoratieve elementen, inclusief de geblokte hoekversieringen, zijn gele bakstenen gebruikt. De voorgevel wordt versierd door een geschulpte windveer. Daar onder is een ruitvormig siermotief aangebracht in gele baksteen. Twee symmetrisch geplaatste T-vensters met gemetselde, gele strekken voorzien de voormalige keuken van daglicht. In de oostelijke zijgevel zitten een brede houten deur met gele gemetselde strek en een twaalfruits venster met metalen roedenverdeling. De achtergevel wordt gesierd door een windveer, identiek aan die in de voorgevel, een ruitvormige bakstenen versiering en een klein venster met ijzeren roedenverdeling. In de westelijke zijgevel zitten drie houten deuren en drie vensters met ijzeren roedenverdeling. Het INTERIEUR is qua indeling origineel. De vloeren van stenen tegels en houten plafonds zijn origineel.

Waardering

Het zomerhuis uit 1884, horend bij het complex van de boerderij "St. Ursula" bij 't Heidenskip te Workum, is van algemeen

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

cultuurhistorisch en architectuurhistorisch belang:

- als bijzondere uitdrukking van een typologische ontwikkeling;
- als essentieel onderdeel van een complex dat cultuurhistorisch en architectuurhistorisch van nationaal belang is;
- vanwege de architectonische gaafheid van exterieur en interieur;
- in relatie tot de visuele en structurele gaafheid van het complex en de landschappelijke omgeving.

Hoofdcategorie

Boerderijen, molens en bedrijven

Subcategorie

Boerderij (M)

Functie

Zomerhuis